

**Správa o činnosti a hospodárení
Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine
za rok 2021**

v Martine, marec 2022

OBSAH

ÚVOD

- I. PLNENIE PRIORITNÝCH ÚLOCH V ROKU 2021
- II. SÚČASNÝ STAV V OBLASTI OBČIANSKEHO VZDELÁVANIA A VOLNOČASOVÝCH AKTIVÍT
- III. SÚČASNÝ STAV, PROBLÉMY, SMEROVANIE A VÍZIE V JEDNOTLIVÝCH OBLASTIACH ZUČ
- IV. INOVÁCIA, KREATIVITA ČINNOSTI KULTÚRNEJ ORGANIZÁCIE, VÍZIE, PERSPEKTÍVY ROZVOJA
- V. DOSIAHNUTÉ VÝSLEDKY A OCENENIA KOLEKTÍVOV A JEDNOTLIVCOV V RÁMCI CELOSLOVENSKÝCH A MEDZINÁRODNÝCH PREHLIADOK A SÚŤAŽÍ, VÝZNAMNÉ OCENENIA

PRÍLOHY

- VI. ROZBOR HOSPODÁRENIA ZA ROK 2021 – ROZPOČET NA ROK 2021
- VII. PRÍLOHA K POLOŽKE 641 – BEŽNÉ TRANSFÉRY
- VIII. TABUĽKOVÝ PREHĽAD – SAMOSTATNÁ PRÍLOHA

Úvod

Turčianske kultúrne stredisko v Martine (ďalej TKS) je jednou z piatich kultúrno – osvetových organizácií v Žilinskom kraji. Je príspevkovou organizáciou, ktorú zriaďuje Žilinský samosprávny kraj od roku 2002. História strediska však siaha oveľa hlbšie a je spojená so vznikom osvetu v Turci v roku 1953.

Poslanie a hlavná činnosť TKS vyplýva zo Zákona o kultúrno-osvetovej činnosti č. 198/2015 Z.z. a Zriaďovacej listiny.

Poslaním strediska je podpora tvorivej činnosti ľudí vytváraním vhodných podmienok pre vznik a prezentáciu tvorby. Tým zároveň zabezpečiť rozvoj miestnej kultúry, rozvoj záujmovo-umeleckej činnosti, zachovávanie tradícií. Venujeme sa celoživotnému vzdelávaniu a rôznym žánrom neprofesionálnej kultúry.

Činnosť je zameraná na organizovanie:

- regionálnych a krajských postupových súťaží a prehliadok vyhlasovaných Národným osvetovým centrom
- nepostupových súťaží vyhlasovaných inými inštitúciami
- vzdelávacích a kurzových aktivít
- voľnočasových a klubových aktivít
- podujatí a aktivít záujmovo umeleckej činnosti
- podujatí reflektujúcich významné výročia, jubilea, osobnosti
- spoločenských podujatí
- festivalov

Všetky tieto aktivity realizuje v oblastiach

- folklór a umelecké remeslo
- film a fotografia
- výtvarníctvo a rezbárstvo
- umelecké slovo, prednes a literatúra
- divadlo detí a dospelých
- hudba a tanec
- ostatné (napr. cestovanie, životné prostredie)

Východiskom pre činnosť TKS je ročný Plán činnosti organizácie a Programového rozpočtu TKS 2021. Našou hlavnou činnosťou je organizácia podujatí záujmovo-umeleckej činnosti, občianskeho vzdelávania a voľnočasových aktivít.

Plnenie úloh vyplývajúcich z ročného Plánu činnosti je prioritou organizácie. Jedná sa predovšetkým o organizovanie postupových regionálnych a krajských kôl celoslovenských súťaží v oblasti divadla detí, mládeže a dospelých, umeleckého slova, výtvarného umenia, fotografie a folklóru. Na roky 2021 – 2024 sme sa stali organizátorom celoštátneho kola AMFO.

Záujmovo umelecká činnosť je spojená s aktivitami, ktoré vytvárajú priestor na vznik a prezentáciu tvorby jednotlivcom, rôznym skupinám obyvateľov, klubom, záujmovým združeniam. Snahou je podporiť a pomôcť rozvíjať nadanie a talent ľudí. Na základe osobných prežitkov a skúsenosti jednotlivých aktérov sprostredkovať posolstvo o zmysluplnosti tvorivej činnosti v našich životoch. O tom, že tvorivá činnosť prináša do našich životov viac radosti, nadšenia či naplnenia. Učí nás trpezlivosti, láskavosti i zhovievavosti k sebe aj druhým.

Občianske vzdelávanie sa uskutočňuje formou tvorivých dielní, workshopov, školení, dialógov a besied, ktoré stredisko pripravuje s vybranými odbornými lektormi, ale aj s amatérskymi nadšencami. Pri výbere lektorov vzdelávania je pre nás veľmi dôležitá ich odbornosť, zánietenie a schopnosť empatickej komunikácie s publikom. U amatérskych lektorov ich životný príbeh, samovzdelávací prístup pre svoje „hobby“ prinášajúci autenticosť ich vzdelávania a prezentácie.

I. PLNENIE PRIORITNÝCH ÚLOH V ROKU 2021

Pracovný plán a činnosť TKS vychádza z ročného Plánu činnosti TKS a Programového rozpočtu. Programový plán na rok 2021 bol uskutočniť minimálne 120 kvalitných podujatí zo všetkých oblastí činnosti a pôsobenia, ktoré sú zadefinované v zozname štandardov činnosti OvZPŽSK.

Rok 2021 bol pre nás organizačnou výzvou, pretože sme sa na základe výsledkov konkurzu, ktorý vyhlásilo Národné osvetové centrum v Bratislave stali organizátormi celoštátneho kola AMFO na roky 2021 – 2024. AMFO jeho hlavný, ale aj sprievodný program tvorili podstatnú časť celoročnej dramaturgie našich podujatí. Našou ambíciou bolo cez sprievodné podujatia súťaž spropagovať, upriamiť pozornosť na fotografiu, ktorá je flexibilným umeleckým médiom, obohatiť kultúrnu ponuku mesta, vzbudiť záujem mladej generácie o súťaže. Cez uskutočnené podujatia rozšíriť ale najmä prepojiť rôzne komunity.

V ročnom Pláne podujatí bola organizácia ďalších 3 krajských a 8 regionálnych postupových súťaží a prehliadok, každoročne vyhlasovaných Národným osvetovým centrom v Bratislave. (Vajanského Martin, Jazykom tanca, Turčianske javisko, Turčianske divadelné dni, Dieťa v divadle, Výtvarné spektrum, AMFO, Cineama, O zlatú guľôčku, Vesmír očami detí) a nepostupových súťaží (Sárova Bystrica, Turiec maľovaný, Fest foto súťaž, Fotomaratón, Valčianske melódie).

Žiaľ komplikovaná epidemiologická situácia priniesla množstvo zmien a aj nepriaznivých javov v podobe úplne zrušených súťaží (Jazykom tanca, Turčianske divadelné dni, Dieťa v divadle, Sárova Bystrica). Ďalšie súťaže sme boli nútení termínovo presúvať z jarných na jesenné, improvizovať v organizáciách súťaží, často sme sa presúvali aj do virtuálneho priestoru. Táto situácia poznačila účasť aj úroveň súťaží.

Napriek tomu sa podarilo uskutočniť 122 prezenčných podujatí a 47 virtuálnych. Bol to aj rok intenzívneho vzdelávania a samovzdelávania zamestnancov, zvyšovania rôznych zručností. Rok, ktorý priniesol mnohé kreatívne projekty a nápady. Nové spolupráce, kontakty.

Projektová činnosť bola veľmi úspešná. Bolo podaných 17 projektov (FPU, MKSR, NOC, Mesto Martin, Mesto Turčianske Teplice), z toho 15 projektov bolo podporených a 12 z nich sme realizovali. Bol to náš najúspešnejší „projektový rok“. Financie získané z projektov a vlastné príjmy boli na úrovni 42,28% k schválenému rozpočtu.

Pokračovali sme v už existujúcich vzdelávacích cykloch OSUDY VI., Kultúrne klbko III. Naš Turiec, kde všade nachádzame „tykadlá prírody“. Opäť prebehli vzdelávacie podujatia pre výtvarníkov, fotografov, divadelníkov. Aj priestor „pod holým nebom“ ponúkol veselé dielničky pre deti, prázdninové tvorivé dielne, cyklus podujatí Remeslo z Turca. V rámci projektu Fotografia v meste vznikla open air galéria v centre mesta, ktorá bude využívaná aj v nasledujúcom období. Po ročnej prestávke sa vo vrúcnej atmosfére konal XXXVII. ročník Turčianskych slávností folklóru.

Napriek rôznym existujúcim komplikáciám to bol rok, ktorý priniesol zviditeľnenie práce stredu. Rok, ktorý sa niesol v duchu vzájomnej podpory, trpezlivej a kreatívnej komunikácie. Rok plný nových poznání a výziev, ktoré sa aspoň čiastočne podarilo naplniť.

II. SÚČASNÝ STAV V OBLASTI OBČIANSKEHO VZDELÁVANIA A VOĽNOČASOVÝCH AKTIVÍT

Podujatia OVaVA - venované deťom a mládeži

Tvoríme zo zrníka kávy, 4.6.2021

Detská tvorivá dielnička „Tvoríme zo zrníka kávy“ sa uskutočnila pred budovou TKS, kde deti z Evanjelickej materskej školy tvorili srdiečka a iné tvary zliepaním kávových zrníka.

Kvietky pre dietky, 11.6.2021

Detská tvorivá dielnička „Kvietky pre dietky“ sa uskutočnila v rámci podujatia Remeslo z Turca I. Deti spolu s rodičmi vyrábali kvietky s krepového papiera.

Remeselná dielnička, 16.7.2021

Detská tvorivá dielnička sa uskutočnila v rámci podujatia Remeslo z Turca II. Deti spolu s rodičmi vyrábali maľovanú modrotlač pomocou nanášania farieb na papier.

Remeselná tvorivá dielnička, 20.8.2021

Detská tvorivá dielnička sa uskutočnila v rámci sprievodného programu XXXVII. ročníka Turčianskych slávností folklóru – **Pod' na slávnosti!**. Deti spolu s lektorkou Mgr. Natašou Vaňkovou zdobili látkové vrecúška a tašky otláčaním rôznych predmetov na tému príroda, folklór a ľudové umenie.

Tvoríme z darov prírody, 6.7.-9.7.2021

Štyri prázdninové dielničky pre deti. Zábavné tvorenie pod stromami pri TKS pre deti vo veku od 5 do 8 rokov.

Dielňa pouličného divadla „Živá fotografia“

Tvorivé dielne pre mladých divadelníkov v rámci projektu Kultúrne Klbko III.

Termíny tvorivých dielní: 22.9.2021, 29.9.2021, 7.10.2021, 14.10.2021, 22.10.2021, 18.11.2021, 24.11.2021, 26.11.2021 - Súkromná spojená škola Martin

Myšlienka vzdelávacieho projektu „Živá fotografia“ vznikla tvorivou spoluprácou TKS v Martine a skupinou žiakov Súkromného hudobno - dramatického konzervatória – (SHDK) a Súkromnej sporej školy (SSŠ) v Martine pod odborným vedením režisérky, pedagogičky Mgr. art. Pavly Musilovej ArtD. Napriek obmedzeným a náročným podmienkam kvôli epidemiologickej situácii v celej SR vznikla počas tvorivých dielní postupne séria ôsmich etúd; Jablko, Matka, Skok, Ruky, Totalita, Útek, Šoltésová (E. Maróthy-Šoltésová) a Naďa Hejná, inšpirovaných obsahom konkrétnych fotografií. Cieľom workshopu bolo tvorivé vzdelávanie, divadelná skúsenosť verejnosti i účinkujúcich v netradičnom „nedivadelnom“ priestore, oživenie a narušenie stereotypu verejných priestorov, **živá propagácia celoštátneho kola AMFO 2021 v Martine.**

Napriek tomu, že sa študentom podarilo úspešne naštudovať jednotlivé divadelné etudy inšpirované fotografiou, k plánovanej verejnej prezentácii výsledkov ich tvorby vo verejnom priestore centra mesta Martin a ani pri príležitosti slávnostného vyhlásenia výsledkov celoštátnej postupovej súťaže a výstavy amatérskej fotografickej tvorby AMFO 2021 v Martine, však vzhľadom na epidemiologickú situáciu nebolo možné uskutočniť.

Podujatia OvaVA – workshopy, semináre a prednášky

Dojem v Turci

Na základe spoločnej inšpiratívnej spolupráce vznikol nový projekt **DOJEM v Turci**, ktorý bol súčasťou rozsiahlejšieho vzdelávacieho projektu **Kultúrne KLBKO III.** a bol spolufinancovaný z verejných zdrojov FPU. Zámerom projektu DOJEM v Turci bolo edukovať a inšpirovať verejnosť a profesionálov z oblasti stravovania a na základe poznania historických reálií Turca prezentovať inovácie a koncepciu nového postoja k modernému stravovaniu a vareniu. Pôvodný projekt bol koncipovaný do 6 stretnutí, no vzhľadom na celkovú situáciu sme pristúpili na 3 moderované streamovania s 2 garantkami projektu : PhDr. Zorou Mintalovou Zuberovou, Janicou Malek Lacovou a ďalšími hosťami. Prvé streamovanie sa uskutočnilo v máji 2021 v "Metropola Café & Bistro". Metodička TKS Ivana Bednáríková moderovala rozhovor 2 lektoriek spolu s Jurajom Dullom, majiteľom reštaurácie a kaviarne. Rozprávali sa o sezónnych potravinách, receptoch, trendoch v stravovaní a gastro odvetví. Známa turčianska etnologička Zora Mintalová Zuberová nám predstavila históriu stravovania jednotlivých skupín spoločnosti, ako aj v rámci historických období a súvislostiach Turca, ale aj našej krajiny.

Online streamovanie mohli záujemci sledovať z pohodlia domova naživo, alebo si ho pozrieť neskôr zo záznamu cez youtube TKS.

Druhé streamovanie sme realizovali v jún 2021 v priestoroch TKS, hosťami boli vyššie spomínané garantky projektu a Vojtech Vnučák, manažér potravín ZRNKO. Reč bola o poctivých potravinách, lokálnych surovinách, trendoch v dopyte zákazníkov za posledné 2 roky a inováciách v stravovaní. Poctiví farmári, ktorí si ctia svoje remeslo, rozvíjajú tradíciu a zabezpečujú zdravšie potraviny. Ochutnali sme čerstvý kváskový chlieb z potravín ZRNKO, rozobrali technológiu jeho prípravy a rozdiely v poctivých surovinách, ich dopad na zdravie. Etnologička Zora M. Zubercová pokračovala v rozprávaní o historických reáliách Turca a Janica Malek Lacová nás oboznámila s alarmujúcou situáciou stravovania detí a mladých ľudí za posledné 2 roky. Na záver pridala jednoduché recepty zo sezónnych surovín. Streamovanie sa uskutočnilo v klubových priestoroch TKS a prezenčne sa ho zúčastnili aj diváci, ktorí tak mohli byť súčasťou živého vysielania.

Posledné streamovanie bolo spojené s ochutnávkou sezónnych nátierok. Stretli sme sa v júli 2021 v klubovni TKS spolu s bylinkárkou z Turca Annou Martinekovou a tradične dvoma garantkami programu. Spomínali sme známe koreniny a bylinky používané v 14. -19.st., ich účinky na zdravie, využívanie v kuchyni v minulosti a dnes. Zora M. Zubercová spomenula tradíciu šafraníkov v Turci. Bylinkárka Anna Martineková poradila zo svojej praxe bylinky, ktoré môžeme všetci využívať pri najrôznejších problémoch a prevencii ochorení. Janica Lacová nám dala tipy, ako variť zo zvyškov jedál a sezónnych potravín tak, aby sme zostali zdraví, vitálni a pritom nestrávilí príliš veľa času v kuchyni. Streamovanie si opäť prišli pozrieť účastníci aj naživo z klubovne TKS. Mohli tak ochutnať kváskový chlieb so sezónnymi nátierkami a jedlými kvetmi.

Cez youtube si spolu pozrelo naše videá viac ako 300 sledovateľov. Videá sú stále prístupné verejnosti na youtube TKS. Zároveň so streamovaním vznikli aj autorské blogy Zory Mintalovej Zubercovej, ktorá niektoré myšlienky zo streamovanej besedy preniesla aj na papier a sú dostupné na webovej stránke TKS. Dané texty tvoria základ ďalšej prípadnej práce s tematikou stravovania v Turci a historických základoch nášho prirodzeného jedla v oblasti.

Napriek tomu, že streamovanie vždy trvalo cca 1 hodinu, vyžadovalo si prípravu – koordináciu jednotlivých hostí, aby sa držali témy a aby si mohla moderátorka pripraviť kostru rozhovoru a promovat' aktuálnu tému aj mediálne cez všetky dostupné médiá. Zároveň si streamovanie vyžadovalo prítomnosť IT podpory, keďže to bol projekt technicky náročnejší a spojený s vysielaním naživo, prenášaný internetom cez youtube TKS.

Obrazy svetla

Zámerom projektu Obrazy svetla, ktorý bol súčasťou projektu **Kultúrne KLBKO III.** bolo poskytnúť priestor tematickej fotografii, ale najmä novým témam vo fotografii. Podporiť čo najširšiu skupinu tvorcov fotografie.

Prvá časť – „Fotoworkshop“, 18.6.2021 - tvorba fotogramov, chemigramov - prínos nových tém, kreatívnej fotografie do regiónu.

Druhá časť – „Fotomaratón Martin“, 16.6.2021 - zabávaj sa s fotografiou – 3 h a 6 tém, netradičné fotenie, diskusia a rozbor k nafoteným prácam s lektormi

Tretia časť – „Letný foto fest“ – záverečné výstavy z predchádzajúcich workshopov, výstavy profesionálnych fotografov, fotoprezentácie a diskusie lektorov – vystavujúcich autorov.

Stretnutia

Termíny tvorivých dielní: 1.6.2021, 3.6.2021, 7.6.2021, 10.6.2021

Zámerom vzdelávacieho podujatia Stretnutia, ktorý bol súčasťou projektu **Kultúrne KLBKO III.** bolo pripraviť sériu štyroch workshopov prioritne určených pre členov Štúdia turčianskych neprofesionálnych výtvarníkov, ale aj pre neprofesionálnych tvorcov z regiónu. Pripraviť prezentáciu ich tvorby na záverečnej výstave projektu (reprezentatívny priestor Synagógy vo Vrútkach). Stretnutia nadviazali na minuloročný projekt „Sami sebou“ a rozvíjajú ho. Obsahom workshopov bolo vnímanie blízkych v rovine generačnej, časovej, personálnej, poprípade rodovej či sociálnej a to perspektívou umenia. Témami boli portréty, ale aj osobné predmety a priestor detí/vnúčat, susedov, kamarátov, známych, ale aj tých, ktorých si bežne nevšímame, ako skejťáci, sockári, kávičkári, mamičky s kočíkmi.

Remeslo z Turca

TKS pripravilo v termínoch: 11.6.2021 a 16.7.2021 dve neformálne stretnutia remeselníkov z Turca a okolia, ktoré boli spojené s prezentáciou ľudových a umeleckých remesiel a detskými tvorivými dielničkami (*Tvoríme zo zrníek kávy, Kvetky pre dietky*). Remeslo z Turca nadviazalo na cyklus podujatí z roku 2020, ktorými TKS podporilo remeselníkov počas nepriaznivej epidemiologickej situácie. Cieľom podujatí bola snaha podporiť ľudových remeselníkov, ako aj upriamiť pozornosť na regionálne produkty z Turca a okolia. Podujatie sa konalo pred sídlom TKS v Martine. Záštitu nad podujatiami prevzal primátor mesta Martin Ján Danko.

Remeslo z Turca I. – prvé stretnutie remeselníkov z Turca a okolia sa konalo dňa 11.6.2021 pred sídlom TKS v Martine. Na podujatí sa predstavili nasledovní remeselníci: Dušan Lučanský (košíkárstvo), Margita Hüberová (maľované medovníky), Igor Čauder (viazaný ľan, slama a obilie), Martin Makar (prírodné mydlá), Michaela Konečná (originálne odevy z ľanu, bavlny a modrotlače), Anna Lučanská (šúpolie), Slavomír Albert (črpáky a bačovský riad), Miroslav Čierny (lovecké nože) a Zuzana Hanzelová (trdelníky). Počas podujatia sa konala aj detská tvorivá dielnička *Kvetky pre dietky*.

Remeslo z Turca II. – druhé stretnutie remeselníkov z Turca a okolia sa konalo dňa 16.7.2021 pred sídlom TKS v Martine. Na podujatí sa predstavili nasledovní remeselníci: Slavomír Albert (črpáky a bačovský riad), Martin Makar (prírodné mydlá), Michaela Konečná (originálne odevy z ľanu, bavlny a modrotlače), Igor Čauder (viazaný ľan, slama a obilie), Ján Feriančík (med), Anna Lučanská (šúpolie), Dušan Lučanský (košíkárstvo), Dana Ilenčíková (ručne šité látkové hračky), Ľubica Drengubiaková (drôtené šperky a kvetinové čelenky), Katarína Mojžišová (keramika) a Božena Petrášová (plstenie). Počas podujatia sa konala aj detská tvorivá dielnička zameraná na výrobu modrotlače.

Tradičný remeselný trh, 20.8.2021

Predstavenie ľudovej a umeleckej tvorby remeselníkov z Turca a okolia sa konalo 20.8.2021 pred sídlom TKS v Martine v rámci sprievodného programu XXXVII. ročníka Turčianskych slávností folklóru – „Pod’ na slávnosti!“. Na podujatí sa predstavili nasledovní remeselníci: Martin Makar (prírodné mydlá), Michaela Konečná (originálne odevy z ľanu, bavlny a modro-

tlače), Igor Čauder (viazaný ľan, slama a obilie), Anna Lučanská (šúpolie), Marta Kručinská (patchwork), Miroslav Čierny (lovecké nože), Dušan Lučanský (košíkárstvo), Dana Ilenčíková (ručne šité látkové hračky), Katarína Mojžišová (keramika), Ľubica Drengubiaková (drôtené šperky a kvetinové čelenky), Božena Petrášová (plstenie) a Margita Hüberová (maľované medovníky). Počas podujatia sa konala remeselná tvorivá dielnička, kde deti zdobili látkové vrecúška a tašky otláčaním rôznych predmetov na tému príroda, folklór a ľudové umenie.

Pod' na slávnosti!, 20.8.2021

Súčasťou sprievodného programu XXXVII. ročníka Turčianskych slávností folklóru bola živá pozvánka v centre mesta pod názvom „Pod' na slávnosti!“. Prítomní mohli obdivovať šikovné ruky miestnych remeselníkov, pre deti bola pripravená remeselná tvorivá dielnička a v podvečerných hodinách na Divadelnom námestí vystúpili folklórne kolektívy z Turca – DFS Turiec, FS Lysec a Heligónkári spod Lysca, ktorí v hodinovom programe zaspievali, zatancovali a zahrali malú „ukážku“ toho, na čo sa mohli návštevníci tešiť v hlavnom programe Turčianskych slávností folklóru v Múzeu slovenskej dediny SNM v Martine.

Ako bolo na počiatku medzi nami, 27.8.2021

Súčasťou sprievodného programu XXXVII. ročníka Turčianskych slávností folklóru bolo spomienkové stretnutie folkloristov „Ako bolo na počiatku medzi nami“, ktoré sa konalo v obci Belá-Dulice. Program bol kombináciou projekcie zdigitalizovaných záznamov zo starších ročníkov slávností, sériou vystúpení bývalých členov Folklórnej skupiny Belá-Dulice a súčasných členov FS Lysec, DFS Malý Lysec, Detskej ľudovej hudby Malý Lysec, Ľudovej hudby FS Lysec, Dulickí pastieri, Heligónkari spod Lysca a DFS Turiec. Spomienkové stretnutie bolo nielen milou spomienkou a pripomenutím si vzácných ľudí, z ktorých mnohí už nie sú medzi nami, ale aj inšpiráciou a motiváciou súčasníkov pre hľadanie vlastných koreňov.

Zem, 28.8.2021

V Múzeu slovenskej dediny SNM v Martine dňa 28.8.2021 otvorilo hlavný program XXXVII. ročníka Turčianskych slávností folklóru divadelné predstavenie „Zem“. Sedliacka dráma v piatich dejstvách z pera Vladimíra Hurbana Vladimírova rozpovedala trpký príbeh z dedinského prostredia, ktorá si aj v dnešnej dobe nájde svoje miesto, ako zrkadlo spoločnosti, v ktorej pálčivo rezonuje – zadlžovanie sa, skupovanie pozemkov a ustupovanie developerom. V divadelnom predstavení „Zem“ účinkovali členovia OZ Združenie turčianskych muzikantov a Štúdia Pivnica.

Náš Turiec - kde všade nachádzame "tykadlá prírody"

Termíny stretnutí: 29.4.2021, 20.5.2021, 30.6.2021, 9.9.2021, 7.10.2021, 16.11.2021, 28.12.2021

Projekt, ktorý vznikol v minulom roku v spolupráci so známym ekológom a ornitológom Ing. Jánom Topercerom pokračoval aj v tomto roku. Snahou projektu je formou autentického zážitku v prírode upriamiť pozornosť na okolitú turčiansku prírodu. Všetkými zmyslami vnímať jej krásu, poetiku, ale aj ohrozenia. Na drobných plôškach sme si cibрили pozorovanie detailov, hovorili sme o procesoch a vzťahoch v prírode. V tomto roku sme sa stretli sedem krát. Spoznali sme Silavu so

zákutiami, Sklabinský potok, Lužný les v Ďanovej, krajinnú mozaiku Piatrovej, Koštiansky Turiec, Záturčiansku úvalinu i Kapustné záhrady v Košútoch.

Chceli sme byť neformálni, chceli sme, aby sa návštevníci v našej spoločnosti cítili uvoľnene a príjemne, hľadali sme spôsob, ako o zložitých témach a procesoch hovoriť citlivo a jasne. Nebáli sme sa byť poetickí, vzletní, požívali sme analógie a prirovnania, tvorili sme slovné novotvary...

Proti prúdu - DS Elenky z Mudroňky

Aj tento rok slávil úspechy zaujímavý divadelný projekt, autorská inscenácia „Proti prúdu“, ktorá vznikla v roku 2019 pri príležitosti 150. výročia založenia prvého celonárodného ženského spolku Živena v spolupráci Turčianskeho kultúrneho strediska s literárno - dramatickým odborom Základnej umeleckej školy Mudroňova v Martine. Inscenácia čerpá z fragmentov zo života výnimočnej ženy – Eleny Maróthy-Šoltésovej – tak, ako ich sama zachytila v knihách „*Moje deti*“ a „*Sedemdesiat rokov života*“. Tento divadelný projekt nás úspešne reprezentoval nielen na krajskej súťažnej prehliadke „Turčianske javisko 2021“, kde vyhral vo svojej kategórii divadla mladých, ale aj na celoštátnej prehliadke ochotníckeho divadla „Scénická žatva“ v Martine. Veľkou poctou pre túto inscenáciu a jej autorov, protagonistov bolo zaradenie inscenácie „Proti prúdu“ do programu festivalu Dotyky a Spojenia 2021. Náš autorský projekt sa týmto dostal do programu najväčšej a najreprezentatívnejšej prehliadky tvorby divadiel pôsobiacich na Slovensku, ktorá predstavuje aktuálnu tvorbu predovšetkým profesionálnych činoherných divadiel. Divadelný súbor Elenky z Mudroňky inscenáciu „Proti prúdu“ v rámci festivalu Dotyky a Spojenia odohral 6.9.2021 na scéne Barmusea v Martine.

Fotografia včera a dnes, 8.7. 2021

V júli sa nám konečne podarilo zrealizovať aj prezenčnú besedu venovanú **téme AMFO 2021**. Metodička TKS cez moderované rozprávanie pod názvom „**Fotografia včera a dnes**“ predstavila staršiu časť členskej základne amatérskych fotografov Turca – pedagóga Ivana Šaba a Gustáva Hegedúša, ktorí sú naďalej fotograficky činní. Hovorili sme o začiatkoch súťaže AMFO v Martine a ďalšom rozvoji fotografov a ich činnosti, porovnali sme podmienky fotografovania v minulosti a dnes, čím sme urobili pomyselný prierez pôsobením oboch fotografov až po súčasnú situáciu a tvorbu. Beseda sa uskutočnila v klubových priestoroch TKS a bola dostupná verejnosti. Do debaty sa nakoniec zapojili aj ďalší prítomní fotografi. Beseda bola jednou zo sprievodných akcií k celoštátnej súťaži AMFO, ktorej téma rezonovala všetkými našimi plánovanými aktivitami.

Podujatia OVaVA – venované seniorom a znevýhodneným skupinám

OSUDY VI.

Termín konania 8 tvorivých dielní – 28.9. – 8.10.2021

Šiesty ročník Osudov mal podtitul (doma). Pri téme sme sa citlivo pokúšali uvažovať o domove, o veciach tak všedných a pritom tak dôležitých. Úvod patril rozhovorom s účastníkmi dielní a neskôr praktická činnosť v podobe výtvarných a fotografických dielní. Nosnou oblasťou tohto roku bola fotografia. V rámci nej bola práca s jednoduchými jednorazovými fotoaparátmi, ktoré pacienti mohli mať pri sebe a fotiť nielen počas jednej hodiny, ale počas celého dňa a viacerých

dní. Tým sa pacientom vytvoril priestor, aby naplno využili svoje tvorivé schopnosti a zachytili viacero zaujímavých záberov na zadanú tému. Vyústením cyklu tvorivých dielní je výstava. Jej zámerom a ambíciou je konfrontovať pohľady na fotografickú tvorbu dvoch odlišných skupín. Na jednej strane sú to pacienti Psychiatrickej liečebne Sučany a na druhej strane členovia fotografických skupín TuFoTím a JUST a NATRUC.“

Projektom sme chceli jednak podporiť tvorivé využívanie voľného času pacientov liečebne, ako aj ich snahy o sebarealizáciu, napomôcť rozvoju tvorivosti a zmysluplnému využívaniu voľného času psychicky chorým ľuďom s ohľadom na prezentáciu ich tvorby. Tiež komparáciou s tvorbou vybraných fotografov poukázať na to, že každý z nás môže byť umelcom/umelkyňou, ako aj na preklenie umenia so všedným životom.

AR(U)TIZMUS, 22.9.2021 – 29.10.2021

Výstava výtvarných prác detí s autizmom vytvorených v rámci projektu **Arteterapia** vznikla v spolupráci so Sposa Turiec (Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom) a Sposáčik (Súkromná špeciálna materská škôlka). Výstava bola inštalovaná v **klubových priestoroch Turčianskeho kultúrneho strediska**.

Podujatia OVaVA – spolupráca

Echo heligónky 2021, 24.7.2021

Už v poradí ôsmi krát sa vo Valči konala nesúťažná prehliadka heligonkárov z rôznych regiónov Slovenska pod názvom Echo heligónky 2021. Organizátorom podujatia boli – Miestny odbor Matice slovenskej vo Valči, Hudobný odbor Matice slovenskej v Martine, Dom Matice slovenskej v Žiline, Obec Valča a Turčianske kultúrne stredisko v Martine.

Klubová činnosť

Štúdio turčianskych neprofesionálnych výtvarníkov (ŠTNV)

Klubová činnosť bola vzhľadom na epidemiologickú situáciu obmedzená. Z pôvodne plánovaných desať stretnutí bolo uskutočnených len päť. Medzi najdôležitejšie tohtoročné realizované aktivity členov ŠTNV patrili: výtvarné workshopy a tématická výstava z projektu Stretnutia 16.9.2021 – 7.10.2021 v priestoroch Synagógy vo Vrútkach. Jej vernisáž sa uskutočnila 16.10.2021 v reprezentatívnych priestoroch Synagógy vo Vrútkach.

TuFoTím

Fotoskupina - Turčiansky fotografický tím – spájajúci skúsených aj začínajúcich fotografov. Na pravidelných stretnutiach si vymieňajú skúsenosti, prezentujú najnovšiu tvorbu, poskytujú si konštruktívnu kritiku a vzájomne sa povzbudzujú k lepším výsledkom. Členovia sa zúčastňujú celoštátnej fotografickej súťaže AMFO, realizujú viacero fotografických projektov a pravidelne sa zúčastňujú fotografického podujatia Letný foto fest. Tvorivé stretnutia boli naplánované dva krát do mesiaca. Klubová činnosť bola vzhľadom na epidemiologickú situáciu obmedzená. Z pôvodne plánovaných dvadsať stretnutí bolo uskutočnených jedenásť.

Programová rada Turčianskych slávností folklóru

Členovia Programovej rady Turčianskych slávností folklóru celoročne pracujú na príprave Turčianskych slávností folklóru už roku 1984. V súčasnosti má programová rada 9 členov (Mgr. Monika Barabášová, Mgr. Eva Dudková, Ing. Jaroslava Ďurdíková, Mgr. Alena Havlínová,, Ing. Antonín Havlín, Ing. Miroslav Jánošík, Božena Kočalková, Ján Linceni, PhDr. Hana Zelinová), ktorí sa pravidelne stretávajú v klubových priestoroch TKS. Hlavnou náplňou stretnutí v roku 2021 bola programová skladba XXXVII. ročníka TSF, príprava hlavného programu slávnosti, sprievodných podujatí, propagačné a mediálne výstupy spojené s TSF, ako aj organizačné záležitosti. V priebehu roka sa PR TSF stretla jedenásť krát.

Klapka TV

V roku 2021 začal pod záštitou Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine fungovať detský mediálny klub Klapka TV. Detský mediálny klub je vedený Ondrejom Gažom. Medzi ich hlavnú činnosť patrí príprava video-reportáží o zaujímavých udalostiach a osobnostiach z regiónu Turiec. V rámci spolupráce s TKS natočili viacero reportáží z podujatí. Ich stretnutia sa však v klubových priestoroch TKS uskutočniť len tri krát.

Elenky z Mudroňky

Divadelné zoskupenie detí zo ZUŠ Pavla Mudroňa, ktoré pracuje pod vedením umeleckej bvedúcej Mgr. art. Pavly Musilovej sa v priestoroch TKS stretáva hlavne za účelom oprašovacích skúšok predstavenia Protí prúdu. V minulom roku sa stretli osem krát. Veľkou poctou pre túto inscenáciu a jej autorov, protagonistov bolo zaradenie inscenácie do programu festivalu Dotyky a Spojenia 2021 a Scénickej žatvy 2021.

III. SÚČASNÝ STAV, PROBLÉMY, SMEROVANIE A VÍZIE V JEDNOTLIVÝCH OBLASTIACH ZUČ

Podujatia ZUČ – regionálne postupové prehliadky

Vesmír očami detí

XXXVI. ročník celoslovenskej výtvarnej súťaže Slovenskej ústrednej hviezdárne v Hurbanove – regionálne kolo. Súťaž je určená žiakom materských, základných a základných umeleckých škôl. V roku 2021 sa do súťaže zapojilo 20 škôl spolu s 95 výtvarnými prácami. Do celoslovenského kola postúpilo 20 prác, ktoré boli zaslané do Hurbanova. Vyhodnotenie súťaže sa neuskutočnilo a výsledky boli zverejnené na web stránke TKS.

Výtvarné spektrum 2021

Aj v tomto roku k prezenčnej realizácii regionálneho kola súťaže Výtvarného spektra zabránili epidemiologické opatrenia. V aktuálnom 58. ročníku bola galéria z Výtvarného spektra prenesená do virtuálneho priestoru na web stránku TKS. Súťažnú prehliadku pripravilo Turčianske kultúrne stredisko v Martine, garantom a vyhlasovateľom celej súťaže je Národné osvetové centrum v Bratislave. Do súťaže sa prihlásilo spolu 30 autorov s počtom 102

výtvarných diel. Odborná hodnotiaci porota pracovala v zložení: predseda poroty: Mgr. Adam Galko (historik umenia a kurátor) členovia: Eva Mužilová (výtvarná pedagogička) a Peter Trmos (grafický dizajnér). Predseda poroty súťaž zhodnotil nasledovne: „*Spomedzi prihlásených výtvarných diel tvorili dominantnú časť diela staršej vekovej skupiny nad 25 rokov. Rovnako výrazným bolo zastúpenie média maľby, v rámci ktorého autorky a autori spracovávali tradičné námety a to najmä zobrazenia prírodnej a mestskej krajiny. V tomto ročníku členovia poroty zvlášť ocenili inovatívny prístup v oblasti maľby v plenéri, ktorá vo vybraných dielach pracovala s industriálnou estetikou mestskej infraštruktúry. Pri hodnotení sa tiež zohľadňoval zámer autorky či autora, jeho výsledné prevedenie a udržanie sa v nastavenom výrazovom štýle.*“

AMFO 2021

49. ročník regionálneho kola celoštátnej postupovej súťaže amatérskej fotografickej tvorby sa ako jedna z mála súťaží uskutočnil v plánovanom termíne. Porota v zložení: Mgr. Helena Šišková ArtD. (pedagogička pre umelecké vzdelávanie), Michal Lašut (fotograf a tlačiar) a Michal Pišný – (fotograf) zasadla 26. apríla 2021 a hodnotila 109 prác od 24 autorov, ktorí sa do súťaže prihlásili. Porota udelila 13 cien a 8 čestných uznaní. Súťažnú prehliadku pripravilo Turčianske kultúrne stredisko v Martine, garantom a vyhlasovateľom celej súťaže je Národné osvetové centrum v Bratislave. Poslaním súťaže je podporovať amatérsku fotografickú tvorbu, ako aj objavovať a podporovať mladé talenty. Vyhodnotenie a rozborový seminár sa uskutočnili v online prostredí. Tak isto vznikla aj virtuálna prehliadka ocenených prác zverejnená na web stránke TKS.

Vajanského Martin 2021

Rok 2021 sa niesol v znamení presúvania jarných podujatí do letného a jesenného obdobia, čo komplikovalo súťažiacim, ale aj metodikom prácu. V porovnaní s „nepandemickými“ rokmi je evidentný rozdiel medzi počtom súťažiacich v rámci posledných rokov a pred nepriaznivou situáciou. Žiaci, študenti a ich pedagógovia trávili pomerne veľkú časť roka dištančným vzdelávaním, čo im komplikovalo prácu na prednese a mnohých to aj úplne odradilo, resp. im situácia znemožnila sa zúčastniť. O to viac si ako organizátori vážime tých, ktorí napriek všetkému mali naďalej záujem prezentovať seba a školu na regionálnej súťaži **Vajanského Martin. Regionálne kolo** postupovej súťaže a prehliadky Hviezdoslavov Kubín v umeleckom prednese poézie a prózy, v tvorbe recitačných kolektívov a divadiel poézie detí, mládeže a dospelých sa uskutočnilo **koncom júna 2021**, kedy sme mohli zrealizovať súťaž **prezenčnou formou**. Na rozdiel od roka 2020 súťažilo všetkých 5 kategórií v poézii a próze. Spolu sa súťaže zúčastnilo **68 účinkujúcich z okresov Martin a Turčianske Teplice**. Oba okresy sme spojili do jedného dňa a zrealizovali sme regionálne kolo súťaže v jeden deň v Turčianskej knižnici v Martine. Tešíme sa z faktu, že nielen medzi deťmi, ale aj v starších vekových kategóriách máme svoje zastúpenie. Najstaršia účastníčka, milovníčka poézie, mala 87 rokov a vždy obohatí Vajanského Martin svojou prítomnosťou! Zároveň si nikdy nenechá ujsť príležitosť pozrieť si prezentácie ostatných kategórií v prednese poézie a prózy.

V tomto roku sme zároveň cítili potrebu **pedagógov vzdelávať** sa v oblasti recitácie, výberu textov a práce s dychom, výslovnosťou, rôznymi technikami. Paradoxne priestor na spomínané

vzdelávanie nám poskytla online platforma ZOOM, vďaka ktorej sme mohli poskytnúť zaujímavé vzdelávanie spojené so živými ukázkami prednesu študentky a podrobným rozborom **pedagógom z celého Slovenska**. **Vzdelávací webinár „Slovo dalo slovo“** sa uskutočnil 14.5. v doobedňajších hodinách, jeho lektorkou bola skúsená pedagogička a porotkyňa v súťaži Hviezdoslavov Kubín Mgr. Zuzana Demková zo Zákamenného, ktorá so svojimi študentami dosahuje výsledky aj v celoštátnej súťaži. Online webinár sa zúčastnilo 20 učiteľov z celého Slovenska a keďže toto vzdelávanie sme spoplatnili, zarobených 100 Eur sme mohli použiť na ďalšie výdavky spojené s recitačnou súťažou.

Webinár zaznamenal v radoch učiteľov priaznivé ohlasy a preto budeme v podobných aktivitách pokračovať aj v budúcich rokoch a zaradíme položku vzdelávania aj do ďalších rokov a projektov venovaných Vajanského Martinu/Hviezdoslavovmu Kubínu v Martine. Druhý naplánovaný recitačný workshop kUMšt s odborným lektorom Mgr. art. Matejom Struhárom, zameraný na individuálne konzultácie s postupujúcimi súťažiacimi a ich pedagogiami sa z časových (a epidemiologických dôvodov) nepodarilo v roku 2021 zrealizovať.

Podujatia ZUČ – krajské postupové prehliadky

Vajanského Martin 2021

Krajské kolo celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky Hviezdoslavov Kubín 2021, u nás pod názvom Vajanského Martin, v umeleckom prednese poézie a prózy detí, mládeže a dospelých bolo naplánované v súlade s propozíciami a pokynmi od Národného osvetového centra na koniec septembra, konkrétne na 27. a 28.9. v Literárnom múzeu SNK v Martine. Pandemická situácia v okrese sa však v tom období natoľko zhoršila, že po konzultácii s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva a zástupcami jednotlivých škôl sme sa rozhodli **presunúť krajské kolo súťaže do online priestoru**. V prvom rade tak išlo o celkové zachovanie a kontinuitu súťaže. Prezenčne prítomní porotcovia z celého kraja tak mali možnosť počas jedného dňa prostredníctvom zaslaných **šesťdesiatich dvoch videí** porovnať a zhodnotiť úroveň súťažiacich a prideliť im ceny. Od nás z krajského kola postúpila do celoslovenskej súťaže už spomínaná študentka strednej školy Eva Oľhová. Napriek celoročným nepriaznivým podmienkam porota vyzdvihla a ocenila úroveň súťažiach a ich talent.

Náš región sa v r. 2021 dočkal pekného úspechu: študentka martinského gymnázia V. P. Tótha Eva Oľhová svojím prednesom poézie vybojovala prvé miesto vo svojej IV. kategórii v 67. ročníku celoslovenského kola súťaže Hviezdoslavov Kubín v Dolnom Kubíne, ktoré sa uskutočnilo 27.-30.10. 2021.

Turčianske Javisko 2021

Turčianske Javisko 2021 – krajská postupová súťaž a prehliadka neprofesionálneho divadla mladých a dospelých v Žilinskom kraji sa uskutočnila v dňoch

V spoločnej snahe TKS a NOC o uskutočnenie prezenčnej formy 6. ročníka Turčianskeho Javiska, došlo k rozhodnutiu preložiť pôvodný aprílový termín podujatia, kedy nebolo možné súťažnú prehliadku uskutočniť. Prehliadka bola úspešne zrealizovaná v náhradnom termíne 21. a 22. októbra 2021 tradične v priestoroch Štúdia Slovenského komorného divadla v Martine. S obdobnými problémami pri organizácii 99. ročníka „Scénickej žatvy“ sa stretol aj jej hlavný

organizátor Národné osvetové centrum v Bratislave. Ani toto vrcholné podujatie slovenského ochotníckeho divadla, nebolo možné zrealizovať v jeho plánovanom termíne a tak došlo po vzájomnej dohode organizátorov v zastúpení pani riaditeľkou TKS v Martine Ing. Soňou Buckulčíkovou a generálnym riaditeľom NOC v Bratislave Mgr. Petrom Kriššákom k paralelnej realizácii týchto divadelných podujatí. Medzi organizátormi oboch podujatí došlo k vzájomnej plodnej podpore a spolupráci, ktorá vyústila k úspešnej realizácii 6. ročníka Turčianskeho Javiska a 99. ročníka Scénickej žatvy s pozitívnym ohlasom laickej i odbornej verejnosti.

Turčianske Javisko 2021 – krajská postupová súťaž a prehliadka neprofesionálneho divadla mladých a dospelých v Žilinskom kraji sa uskutočnila v dňoch 21. – 22.10.2021 v priestoroch Štúdia Slovenského komorného divadla. Súťažnej prehliadky sa zúčastnilo 6 súborov; DS Teatro in Vitro, ZUŠ Žilina – „Rebeka“, DS Fireball, ZUŠ Ľ. Fullu Ružomberok – „Au-pairky“, DS Elenky z Mudroňky, ZUŠ Mudroňa Martin – „Proti prúdu“, DS F*actor, Ružomberok – „Luigiho srdce“, DS Šapo, Ploštín – „Matka“, DS RosaThea – Rosart, Ružomberok – „Solitarita“, ktoré hodnotila trojčlenná odborná porota v zložení Mgr. art. Martin Krajčovič – predseda, Mgr. art. Lucia Lasičková a Ing. arch. Mgr. art. Michal Lošonský ArtD. Po každom predstavení sa uskutočnil rozborový seminár, kde mala porota priestor na kritické zhodnotenie predstavení, ale hlavne na odborné rady, motiváciu a inšpiráciu súborov do ďalšej práce. Veľmi prínosnou časťou rozborových seminárov bola vzájomná diskusia medzi odbornou porotou a divadelnými súborami, ktorá bola vzájomným obohatením.

V prvý deň postupovej súťaže vystúpili divadelné súbory v rámci súťaže FEDIM. Prvé miesto získal martinský divadelný súbor „Elenky z Mudroňky“ s inscenáciou „PROTI PRÚDU“ pod režisérskou taktovkou Pavly Musilovej a bude žilinský kraj reprezentovať na celoštátnom kole FEDIM 2022 v Tisovci. Na druhom mieste sa umiestnila monodráma „REBEKA“ divadelného súboru „Teatro in vitro“ zo Žiliny, ktorú režíroval Vladimír Mores a získala návrh na postup do celoštátneho kola FEDIM 2022 v Tisovci. Tretie miesto obsadila hra „AU-PAIRKY“ súboru „Fireball“ z Ružomberka pod vedením Anny Mišurovej. Druhý deň Turčianskeho javiska patril neprofesionálnemu divadlu dospelých v súťaži Belopotockého Mikuláš. Súťažili tri súbory z Ploštína a Ružomberka v dvoch kategóriách – Prúdy tradičného divadla a Prúdy súčasného divadla.

Prvé miesto v kategórii Prúdy súčasného divadla s priamym postupom na celoštátnu postupovú súťaž a prehliadku divadla dospelých Belopotockého Mikuláš získala hra „SOLITARITA“ divadelného súboru „RosaThea – Rosart“ z Ružomberka, ktorú režírovala Marianna Stančoková. Druhé miesto patrilo divadelnému súboru „F*actor“ z Ružomberka s inscenáciou „LUIGIHO SRDCE“, ktorú režijne a dramaticky spracoval Michal Tomasy, porota rozhodla o ich návrhu na postup na celoštátnu postupovú súťaž a prehliadku divadla dospelých Belopotockého Mikuláš, ktorá sa uskutočnila 18. - 21. novembra 2021 v Liptovskom Mikuláši. V druhej kategórii Prúdy tradičného divadla získal 1. miesto divadelný súbor „Šapo“ z Ploštína s divadelnou inscenáciou „MATKA“ pod vedením Márie Grajciarovej s priamym postupom na celoštátnu postupovú súťaž a prehliadku divadla dospelých Belopotockého Mikuláš, ktorá sa uskutočnila 18. - 21. novembra 2021 v Liptovskom Mikuláši.

Odborná porota menom predsedu Mgr. art. Martina Krajčoviča zhodnotila celý priebeh 6. ročníka Turčianskeho javiska, ako veľmi príjemný, napriek náročným a prísnyim opatreniam organizačne výborne pripravený a realizovaný.

Turčianske javisko 2021, 6. ročník krajského kola celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky neprofesionálneho divadla mladých FEDIM 2022 a celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky neprofesionálneho divadla dospelých Belopotockého Mikuláš 2022, bolo financované z verejných zdrojov Fondu na podporu umenia, Národného osvetového centra, Žilinského samosprávneho kraja a Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine.

AMFO 2021

Celoštátna postupová súťaž a výstava amatérskej fotografickej tvorby sa vrátila po rokoch opäť do Martina!

Počiatky súťaže sa datujú od roku 1973, avšak jej história a názov AMFO sa viaže s oveľa skorším obdobím, s rokom 1965 a iniciatívou martinských fotografov z Fotoklubu DK ROH ZŤS (dnes Fotoklub Karola Plicku) priniesť celoštátnu (československú) súťaž amatérskej fotografie spolu s výstavou do Martina. Aj súčasný názov **AMFO** znamenal **amatérska martinská fotografia**.

V roku 2020 získalo **Turčianske kultúrne stredisko v Martine** na základe konkurzu vyhláseného Národným osvetovým centrom poverenie na organizovanie celoštátneho kola súťaže **AMFO v rokoch 2021-2024**. AMFO je celoštátna postupová súťaž a výstava amatérskej fotografickej tvorby, ktorá je jedinou svojho druhu na Slovensku. Uskutočňuje sa každoročne, keď v priebehu roka postupne prebiehajú regionálne a krajské kolá naprieč Slovenskom a súťaž v novembri vrcholí celoštátnym kolom. Pre Turčianske kultúrne stredisko organizácia súťaže celoslovenského formátu bola obrovskou výzvou a premietla sa do plánovaných celoročných aktivít (vzdelávanie, workshopy, sprievodné výstavy v meste, besedy). V Martine sa hlavným partnerom AMFA stala Slovenská národná knižnica, ktorá poskytla svoje atraktívne priestory na záverečnú výstavu. Avšak nepriaznivá situácia nedovolila naplniť plánovaný sprievodný program a hlavný novembrový program sa uskutočnil tiež len čiastočne a to v alternatívnom virtuálnom prostredí. Nainštalovaná záverečná výstava v SNK bola otvorená online 4.11.2021. Termín výstavy sa podarilo predĺžiť do 15. marca nasledujúceho roka a tak ju po uvoľnení epidemiologických obmedzení bolo možné navštíviť. Tak isto bola nasnímaná a upravená do virtuálnej podoby a je prístupná na web stránke TKS.

Do 49.ročníka súťaže AMFO 2021 sa zapojilo celkovo 786 fotografov a fotografiiek z celého Slovenska, pričom do celoštátneho kola ich postúpilo 303.

Odborná porota navrhla, ktorá zasadla 12.9.2021 v zložení: Odborná porota pracovala v zložení predsedníčka: Mgr. art. Lenka Lindák Lukačovičová, ArtD., členovia: Mgr. Rudolf Lendel, Mgr. art. Michal Huba, Mgr. art. Zuzana Vajdová, PaedDr. Gabriel Kosmály, tajomníčka: Mgr. art. Lenka Adamčáková navrhla vystaviť 129 autorov a udeliť 27 cien a 31 čestných uznaní. Vyhlásenie výsledkov – víťaziek hlavnej ceny a presné umiestnenie autorov a autoriek prebehlo kvôli nepriaznivej epidemiologickej situácii v online priestore 26.11.2021, po ňom nasledoval rozborový seminár porotcov a účastníkov súťaže cez platformu ZOOM.

Celoštátna postupová súťaž a výstava amatérskej fotografickej tvorby nebola prezentovaná len výstavou vybraných a ocenených fotografií, ale aj ďalšími sprievodnými výstavami. Výstava „**Predstavujeme vám**“ porotcov AMFO 2021 nainštalovaná v priestoroch Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine **od 5.11. do 14.12.2021**. Martinskú pešiu zónu od **3.11. – 15.12.2021** oživila výstava fotografií „**Prchavá prítomnosť**“ na tému rodina, ktorá

vznikla v rámci projektu Fotografia v meste a bola financovaná mestom Martin. Projekt AMFO 2021 bol realizovaný s finančnou podporou Žilinského samosprávneho kraja, Fondu na podporu umenia, Národného osvetového centra, mesta Martin a v spolupráci s Slovenskou národnou knižnicou a Turčianskou knižnicou v Martine. **Záštitu nad podujatím prebrala predsedníčka Žilinského samosprávneho kraja Erika Jurinová.**

Podujatia ZUČ – regionálne nepostupové prehliadky

O zlatú guľôčku, 31.5.2021

V roku 2021 sa regionálne okolo súťaže a prehliadky detských sólistov spevákov – O zlatú guľôčku konalo netradične v nepostupovej forme a vo virtuálnej podobe. Do online prehliadky sa prihlásilo 26 detí z 9 základných a materských škôl. Virtuálna prehliadka detských sólistov spevákov bola prezentovaná v online priestore na Facebooku a YouTube TKS. Dve najlepšie speváčky nepostupovej súťaže následne vystúpili v detskom programe XXXVII. ročníka Turčianskych slávností folklóru. Boli nimi Noemi Eva Adamovičová s piesňou Zasiala som bobovníka a Ela Mária Hechelmann s piesňou Ja som tenká, vysoká.

Turiec maľovaný, 25.6.2021

Výtvarno-literárna súťaž Turiec maľovaný je súčasťou sprievodného programu Turčianskych slávností folklóru. V roku 2021 bola téma súťaže venovaná postave Jánošíka a jeho družine pri príležitosti 100. výročia vzniku prvého filmu Jánošík (r. 1921). Súťaž je určená žiakom materských, základných a základných umeleckých škôl. Do súťaže sa spolu zapojilo 108 súťažiacich z 20 škôl. Vyhodnotenie súťaže sa uskutočnilo 25.6.2021 v objekte Vozáreň z Moškovca v Múzeu slovenskej dediny SNM v Martine. Výstava bola v objekte Vozáreň z Moškovca nainštalovaná od 25.6.2021 do 31.12.2022.

Slávnosti vašim objektívom, 29.8.2021

1. ročník tematicky zameranej fotovýzvy „Slávnosti vašim objektívom“ sa konal 29.8.2021 v Múzeu slovenskej dediny SNM v Martine ako sprievodné podujatie XXXVII. ročníka Turčianskych slávností folklóru. Do fotovýzvy sa zapojilo 10 fotografův, ktorí cez objektív fotoaparátu citlivo zaznamenali osobné príbehy, spoločné radosti, vzájomnú podporu, inšpiráciu a dnes už spomienky na 37. ročník najväčšieho folklórneho sviatku v Turci.

Vyhodnotenie fotovýzvy a súťaže:

Cenu diváka získal: Peter Sovík

Cenu Programovej rady TSF získal: Rado Gadoczi

Cenu Turčianskeho kultúrneho strediska získal: Michal Orlický

Pätnásť vybraných fotografií sa stalo súčasťou exteriérovej výstavy „Letí, letí roj“, ktorá bola realizovaná s finančnou podporou mesta Martin v rámci projektu „Fotografia v meste“. Výstava bola nainštalovaná na Pešej zóne mesta Martin od 15.12.2021 do 24.2.2022.

Nepostupové festivaly ZUČ regionálneho významu

XXXVII. ročník Turčianskych slávností folklóru

V autentickom prostredí Múzea slovenskej dediny SNM v Martine sa v dňoch 28. – 29. augusta 2021 uskutočnil XXXVII. ročník Turčianskych slávností folklóru. Na slávnostiach prišli spoločný čas prežiť nielen folkloristi, remeselníci a ochotnícki divadelníci, ale aj návštevníci z rôznych kútov Slovenska. Tohtoročný program slávností sa niesol v duchu stretnutí so spevom, hudbou, tancom a remeslom. Stali sa tak miestom stretnutí rodín, priateľov, kamarátov a nadšencov naprieč generáciami. Aj napriek tomu, že bol hlavný program kvôli nepriaznivému počasiu presunutý do objektu Vozárne z Moškovca, návštevníkom bol ponúknutý bohatý prierez vystúpení, ktoré prepájali osobné príbehy, spoločné radosti, záujmy, vzájomnú podporu a inšpiráciu. V celom programe vystúpilo 19 folklórnych kolektívov a okolo 350 jednotlivcov.

Turčianske kultúrne stredisko v Martine otvorilo slávnosti už v piatok 20. augusta 2021 sprievodným podujatím v meste pod názvom – „Pod' na slávnosti!“. Prítomní mohli obdivovať šikovné ruky miestnych remeselníkov, pre deti bola pripravená remeselná tvorivá dielnička a v podvečerných hodinách na Divadelnom námestí vystúpili folklórne kolektívy z Turca – DFS Turiec, FS Lysec a Heligónkári spod Lysca, ktorí v hodinovom programe zaspievali, zatancovali a zahrali malú „ukážku“ toho, na čo sa mohli návštevníci tešiť v hlavnom programe v Múzeu slovenskej dediny SNM v Martine.

Sprievodný program následne pokračoval v piatok 27. augusta 2021 v obci Belá-Dulice spomienkovým stretnutím bývalých členov Folklórnej skupiny Belá-Dulice „Ako bolo na počiatku medzi nami“. Podujatie bolo kombináciou projekcie zdigitalizovaných záznamov zo starších ročníkov Turčianskych slávností folklóru a sériou vystúpení bývalých členov Folklórnej skupiny Belá-Dulice a súčasných členov FS Lysec, DFS Malý Lysec, Detskej ľudovej hudby Malý Lysec, Ľudovej hudby FS Lysec, Dulickí pastieri, Heligónkari spod Lysca a DFS Turiec. Stretnutie „Ako bolo na počiatku medzi nami“ bolo nielen milou spomienkou a pripomenutím si vzácných ľudí, z ktorých mnohí už nie sú medzi nami, ale aj inšpiráciou a motiváciou súčasníkov pre hľadanie vlastných koreňov.

V Múzeu slovenskej dediny hlavný program otvorilo divadelné predstavenie „Zem“ 28. augusta 2021. Sedliacka dráma v piatich dejstvách z pera Vladimíra Hurbana Vladimírova rozpovedala trpký príbeh z dedinského prostredia, ktorá si aj v dnešnej dobe nájde svoje miesto, ako zrkadlo spoločnosti, v ktorej pálčivo rezonuje – zadlžovanie sa, skupovanie pozemkov a ustupovanie developerom. V divadelnom predstavení „Zem“ účinkovali členovia OZ Združenie turčianskych muzikantov a Štúdia Pivnica.

Celý program Turčianskych slávností folklóru vyvrcholil v nedeľu 29. augusta 2021 v objekte Vozárne z Moškovca, kde bol presunutý z hlavného javiska kvôli nepriaznivému počasiu. Na pódiu vystúpili malí i veľkí folkloristi z Turca, Hornej Nitry a Detvy. Pestrý programový obrázok zostavený zo zvykov, piesní a tancov „Od radosti veselosti...“ otvorili a postupne „maľovali“ kolektívy detských folklórnych súborov z Turca – DFS Lúčik z Turčianskych

Teplíc, DFS Malý Lysec z Belej-Dulíc, DFS Turiec z Martina a DFS Malá Lubená z Poluvsia na Hornej Nitre.

Po detských vystúpeniach nasledovali produkcie folklórnych skupín „Zôsyp“ alebo, čo zostalo v truhlici po dlhom pôste. Autorky Monika Barabášová a Hana Zelinová zostavovali program tak, že každá z účinkujúcich skupín prispela tým, čo mala vo svojom aktívnom repertoári po ročnom pôste. Na scéne folklórne skupiny z Bystričky, Dubového, Krpelian, Podhradia, Šútova a hosť z Poluvsia uviedli staré zvyky a obyčaje, ktorú sú typické počas Fašiangov, Várok, jesene, jarmokov, Maršu a Dubovského bálu.

Turčianske slávnosti folklóru gradovali predstaveniami detských folklórnych súborov a folklórnych skupín s galaprogramom „Od nás do Vás“, ktorý vyzdvihol dôležitosť medziľudských vzťahov. Keď medzi ľuďmi vzniká priateľstvo, nie je dôležité, kde má človek korene, ale ku komu ho ťahá srdce. Tak sa zrazu stáva aj nemožné možným. A aké príbehy, či vzťahy mohli spájať Turčanov s ľuďmi z Hornej Nitry, či dokonca z Podpoľania? Čím by bol svet, keby v ňom nebolo priateľstva a lásky? Odpovede na tieto otázky mohli návštevníci nájsť v rámci XXXVII. ročníku Turčianskych slávností folklóru. Hostami tohtoročných slávností boli detský folklórny súbor Lubená a folklórna skupina Lubená z Poluvsia na Hornej Nitre a Kmotry a kmotrovia z Detvy. Celým programom slávností sprevádzala moderátorka Viera Hatarová.

Popri folklóre sa v autentickom prostredí Múzea slovenskej dediny taktiež uskutočnil „Jarmok tradičných remesiel“. Rovnako bola vyhlásená aj fotovýzva „Slávnosti vašim objektívom“, do ktorej sa zapojili nadšenci fotografie, ktorí svojím objektívom zachytili tie najzaujímavejšie momenty bohatého folklórneho programu. Vybrané fotografie boli vystavené v centre Martina pod názvom „Letí, letí roj“ v termíne od 15.12.2021 do 24.2.2022.

Hlavným organizátorom podujatia je Turčianske kultúrne stredisko v Martine v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja. Spoluorganizátormi podujatia sú: Turčianske združenie pre výskum, ochranu, propagáciu a šírenie tradičnej ľudovej kultúry – TUZLUK a Múzeum slovenskej dediny SNM v Martine. Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia, ktorý je hlavným partnerom podujatia.

Podujatia ZUČ – výstavná činnosť

V roku 2021 TKS zorganizovalo alebo pomohlo zorganizovať **spolu 19 výtvarných a fotografických výstav**, z ktorých najvýznamnejšie boli:

Premeny, 13.5.2021 – 21.6.2021, klubové priestory TKS

Autorky Vlasta Števková a Slávka Šlesarová sa opäť stretli pri spoločnej prezentácii svojej tvorby. Výstava reflektuje výtvarnú tvorbu, vnútorné pocity a rôznorodé vnímanie sveta oboch autoriek. „Svet každej z nich tu môžete vnímať cez abstraktné maľby, kombinované techniky, objekty a sklo...“

Letný foto fest 2021, 18.6.2021 – 9.8.2021, foyer Štúdia SKD

Autorské výstavy Pochopenie pralesa a Bude dobre spojené s diskusiami a prezentáciou autorov Jakuba Janča a Mareka Pupáka boli inštalované vo foyeri Štúdia Slovenského komorného divadla v Martine a vznikli v rámci Letného foto festu.

Pochopenie pralesa

“Pochopenie pralesa je voľná fotografická kolekcia z rôznych častí sveta. Vizualný cestopis fiktívneho sprievodcu – bližšie nedefinovaného pozorovateľa, ktorý nazerá na ľudstvo a jeho večný boj medzi racionálnym myslením a nekontrolovateľným potením.”

Jakub Jančo

Bude dobre

“Celé sa to začalo tisíce kilometrov od nás. V počiatočných štádiách sme tomu neprípisovali žiaden veľký význam a brali sme to ako obyčajnú správu, ktoré sme už počuli. Stále, aj v momente, kedy sa už pandémie nachádzala na našom kontinente, sme si naivne mysleli, že za naše hranice nepríde. Mýlili sme sa.

Odvtedy žijeme zvláštnu dobu, na akú sme neboli zvyknutí a ktorá prevzala kontrolu nad našimi dňami. Fotografia je pre mňa úžasná v tom, že ma aj vo chvíľach, kedy mám strach a obavy, núti dávať pozor na to, čo sa vo mne deje a hľadať na to odpovede či podobnosti.”

Marek Pupák

Turiec maľovaný, 25.6.2021- 31.12.2021

Výstava výtvarno – literárnej súťaže Turiec maľovaný je dlhodobou súčasťou sprievodného programu Turčianskych slávností folklóru. Býva inštalovaná v objekte Vozáreň z Moškovca v Múzeu slovenskej dediny SNM. V roku 2021 bola téma súťaže venovaná postave Jánošíka a jeho družine pri príležitosti 100. výročia vzniku prvého filmu Jánošík (r. 1921). Súťaž je určená žiakom materských, základných a základných umeleckých škôl. Do súťaže sa spolu zapojilo 108 súťažiacich z 20 škôl.

TVORBA Tatiany Šatarovej, 12.8.2021 – 17.9.2021, klubové priestory TKS

Autorka cez svoje práce predstavuje rozmanité štýly techniky, ktoré majú inšpirovať k TVORBE a potešiť dušu návštevníkov výstavy. Väčšina jej kompozícií inklinuje k malému komornému formátu. Mikrosvet autorkiných obrázkov je neustále hľadanie techník, tvarov, a výrazov. V jej prácach sa stretávajú pojmy – príroda – človek – krajina a pocity v jej vlastných vzťahoch a súvislostiach.

Stretnutia, 16.9.2021 – 7.10.2021, kultúrna sála Kriváň – Synagóga vo Vrútkach

Záverečná výstava projektu Stretnutia, ktorá je vyústením tvorivých výtvarných dielní z projektu Kultúrne KLBKO III. Výstavu v spolupráci s mestom Vrútky pripravilo TKS pre priaznivcov výtvarného umenia a pre širokú.

„Koho stretáš a ako ho vnímaš“

„Výstava, ktorej autori sú členovia Štúdia turčianskych neprofesionálnych výtvarníkov sa predstaví svetu pod názvom „Stretnutia“. Aktuálne pracuje s udalosťami, ktoré sa nás aj samotných autorov najviac dotýkali a ovplyvňovali posledný rok. Napriek, zrejme pre väčšinu, ťažkým časom, diela poodhaľujú návrat do pôvodných kolají s uvedením si hodnôt

obyčajných/neobyčajných stretnutí. Postupné uvoľňovanie opatrení nám všetkým pomaly umožňovalo stretávať blízkych, priateľov až nakoniec celkom nové kontakty a miesta. Individuálne stvárnenie a technika je previazaná jednou témou, rozdelenou do štyroch foriem. I. Stretnutie každodenné – našich najbližších, II. Stretnutie veľmi blízke – blízka rodina, blízki priatelia. III. Vzdialení priatelia, vzdialená rodina a miesta a IV. Stretnutie nové, nových kultúr, tradícií, generačné rozdiely a ich pochopenie.

Každé jedno z diel pätnástich výtvarníkov nám umožňuje minimálne symbolicky nazrieť do životov autorov, ich vlastných návštev a stretnutí.

Radovan Šenšel /kurátor a lektor tvorivých stretnutí

AR(U)TIZMUS, 22.9.2021 – 29.10.2021, klubové priestory TKS

Tks v spolupráci s OZ Sposa Turiec (Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom), Sposáčik (Súkromná špeciálna materská škôlka) pripravili výstavu výtvarných prác detí s autizmom vytvorených v rámci projektu **Arteterapia**. ARTIZMUS. Art – umenie; izmus, izmy – všeobecné pomenovanie umeleckých, alebo filozofických smerov. Vymeníme jedno písmenko a vzniká iné slovo autizmus. Autizmus – uzavretie sa do svojho vnútorného sveta. Výstava je výpoveďou detí uzavretých do svojich vnútorných svetov a práve prostredníctvom prác máme možnosť nahliadnuť do ich myšlienok a komunikovať cez ne.

OSUDY VI. (doma), 28.10.2021 – 15.3.2022, Turčianska galéria v Martine

Výstava vznikla ako výstup cyklu tvorivých dielní. Zámerom a ambíciou bolo konfrontovať pohľady na fotografickú tvorbu dvoch odlišných skupín. Na jednej strane to boli pacienti Psychiatrickej liečebne v Sučanoch a na druhej strane členovia fotografických skupín TuFoTím a JUST a NATRUC.

„Projektom chceme pokračovať v otváraní témy života psychicky chorých ľudí – ich osudov. V aktuálnom ročníku bola téma „doma“, pri ktorej sme sa citlivo pokúšali uvažovať o domove, o veciach tak všedných a pritom tak dôležitých.

Radoslav Pančík, autor projektu

„Výstava je ponorením do intímnych úvah o domove, o miestach a veciach, ktoré fenomén domova evokujú. O komponovaní jeho neohraničenej esencie do štruktúry fotografického obrazu a premietaní jeho individuálnych metafor do prostredia okolo nás. O participácii v duchu Beuysového sociálneho umenia, v ktorom každý z nás môže byť umelcom/umelkyňou a preklenutí umenia so všedným životom. O domove v hranatých zátvorkách, ako pôdoryse domu či bytu ale aj mentálneho sveta vymedzeného ľudským prežívaním a túžbami.“

Adam Galko/kurátor výstavy

PRCHAVÁ PRÍTOMNOSŤ, 3.11.2021 – 14.12.2021, Pešia zóna

Exteriérová výstava, vznikla v rámci projektu **Fotografia v meste**, bola realizovaná s finančnou podporou mesta Martin. Vznikla z tohtoročnej odporúčanej témy AMFO 2021 - „Rodina“. Kurátorsky výstavu pripravila Mgr. art. Lenka Lindák Lukačovičová, ArtD. S výstavou prinieslo Turčianske kultúrne stredisko aj nový architektonický prvok - výstavný systém, ktorý sa stal súčasťou Pešej zóny Martina. Za architektonickým návrhom výstavného systému stojí štvorica mladých architektiek pôsobiacich v rámci občianskeho združenia **WO|V|EN** z Bratislavy. Výstavný systém pre výstavu PRCHAVÁ PRÍTOMNOSŤ je založený na princípe

rozhýbania dvoj-dimenzionálneho rámu do priestoru, inšpirovaného myšlienkou, že každá fotka nám otvára nový priestor, pozýva na objavovanie z perspektívy autora.

AMFO 2021, 4.11.2021 – 15.3.2022, Slovenská národná knižnica v Martine

Záverečná výstava 49. ročníka amatérskej fotografickej tvorby, ktorá prezentovala fotografie 129 autorov na 200 vystavovaných fotografiách priniesla zaujímavú spoluprácu s renomovanými architektkami zo štúdia Wo|V|eN na výstavnom systéme pre fotografie. Ambíciou tohto ročníka bolo pozdvihnúť úroveň prezentácie víťazov celoštátneho kola, nielen umiestnením výstavy v atraktívnom prostredí Slovenskej národnej knižnice, ale hlavne inštaláciou na nových výstavných paneloch, ktoré vznikli práve pre túto výstavu.

„Mali sme relatívne voľnú ruku, od začiatku sme vedeli, že výstava bude inštalovaná v priestoroch Slovenskej národnej knižnice v Martine. To nás ovplyvnilo hlavne v súvislosti s použitým materiálom a farebnosťou. Prvotný proces bol relatívne náročný. Hľadali sme koncept, ktorý by umožnil inštaláciu veľkého počtu fotografií, bol skladný, ale aj dostatočne zaujímavý. Nakoniec sme sa rozhodli pre rozkladací rám. Dvojdimenzionálny rám sa rozkladá do priestoru, vytvára menšie priestory, zákutia pre fotky jednotlivých autorov. Požiadavkou bolo, aby bol systém skladný a použiteľný minimálne päť ročníkov, aj preto sme zvolili kovovú konštrukciu, ktorá je trvácnejšia než často používané drevo.“

Veronika Michalíková z Wo|V|eN.

PREDSTAVUJEME VÁM, 5.11.2021 – 14.1.2022, klubové priestory TKS

Sprievodná výstava 49. ročníka súťaže AMFO 2021 odhalila autorskú tvorbu piatich porotcov, ktorí tento rok vyberali a oceňovali fotografie v celoštátnom kole súťaže AMFO Lenky Lindák Lukačovičovej, Rudolfa Lendela, Michala Hubu, Zuzany Vajdovej a Gabriela Kosmályho.

Letí, letí roj, 15.12.2021 – 24.2.2022, Pešia zóna

Výstava fotografií „Letí, letí roj“ zachytáva osobné príbehy, spoločné radosti, vzájomnú podporu a inšpiráciu. Vystavené fotografie odzrkadľujú jedinečný pohľad účastníkov fotovýzvy „**Slávnosti vašim objektívom**“ na Turčianske slávnosti folklóru, ktorí cez objektív fotoaparátu citlivo zaznamenali momenty a dnes už spomienky na 37. ročník nášho najväčšieho folklórneho sviatku v Turci. Výstava bola nainštalovaná na výstavných paneloch v Pešej zóne Martina od 15.12.2021 do 24.2.2022 v rámci projektu Fotografia v meste.

Virtuálne podujatia

Rok 2021 bol rokom, kedy sa virtuálne podujatia stali nevyhnutnou súčasťou programovej štruktúry strediska. V časoch obmedzení umožnili udržať kontakt so súbŕažiacimi, návštevníkmi a priateľmi strediska. Podarilo sa uskutočniť 48 virtuálnych podujatí, ktoré boli „umiestnené“ na web stránku TKS, Facebook, Instagram a YouTube. Prehľad niektorých z nich.

Rok v TKS, 29.1.2021

Ohliadnutie sa za rokom 2020 prostredníctvom video prezentácie fotografií z najvýznamnejších podujatí Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine. Podujatie bolo prezentované na webe, Facebooku a YouTube TKS.

Na Fašiangy tvorivo, 8.2.2021

Video návod pre deti a ich rodičov ako si vytvoriť tradičnú alebo modernú fašiangovú masku. Podujatie bolo prezentované na webe, Facebooku a YouTube TKS.

Fašiangová kuchyňa, 10.2.2021

Foto recept Fašiangových fánkov uvarených podľa tradičného receptu Slovenskej ľudovej kuchyne. Foto recept bol prezentovaný na webe, Facebooku a YouTube TKS.

Fašiangový online kvíz, 12.2.2021

Krátky online vzdelávací kvíz o zvyklostiach a tradíciách počas Fašiangu. Kvíz bol zverejnený na sociálnej sieti Instagrame.

Veľkonočný online kvíz, 29.3.2021

Krátky online vzdelávací kvíz o zvyklostiach a tradíciách počas Veľkej noci. Kvíz bol zverejnený na sociálnej sieti Instagrame.

Vesmír očami detí, 1.4.2021

Virtuálna výstava detských výtvarných prác regionálneho kola súťaže Vesmír očami detí. Podujatie bolo prezentované na webe, Facebooku a YouTube TKS.

Základy spracovania folklórneho materiálu I., 8.4.2021

Online vzdelávací webinár „Základy spracovania folklórneho materiálu I.“ bol zameraný na vzdelávanie v oblasti využívania folklórnych materiálov pri príprave interpretov na folklórne súťaže, akými sú Šaffova ostroha a Jazykom tanca. Lektorkou webináru bola etnochoreologička a odborná pracovníčka pre folklór a folklórizmus Národného osvetového centra Mgr. Katarína Babčáková Ph.D. Webinár sa uskutočnil cez online platformu ZOOM.

Predstavujeme Vám – Gustava Konečného, 14.4.2021

Virtuálna výstava archívnych fotografií martinského fotografa, dlhoročného člena Fotoklubu Karola Plicku a bývalého zamestnanca Fakultnej nemocnice v Martine pri príležitosti životného jubilea 80. rokov. Podujatie bolo prezentované na webe, Facebooku a YouTube TKS.

O zlatú guľôčku, 31.5.2021

V roku 2021 sa regionálne okolo súťažnej prehliadky detských sólistov a spevákov – O zlatú guľôčku konalo netradične v nepostupovej forme a vo virtuálnej podobe. Do online prehliadky sa prihlásilo 26 detí z 9 základných a materských škôl. Virtuálna prehliadka detských sólistov spevákov bola prezentovaná v online priestore na Facebooku a YouTube TKS.

Základy spracovania folklórneho materiálu II., 8.6.2021

Pokračovanie online vzdelávacieho webinára „Základy spracovania folklórneho materiálu II.“, ktorý bol zameraný na vzdelávanie v oblasti využívania folklórnych materiálov pri príprave interpretov na folklórne súťaže, akými sú Šaffova ostroha a Jazykom tanca. Lektorkou webináru bola etnochoreologička a odborná pracovníčka pre folklór a folklórizmus Národného

osvetového centra Mgr. Katarína Babčáková Ph.D. Webinár sa uskutočnil cez online platformu ZOOM.

Ako bolo na počiatku medzi nami, 19.8.2021

Online video pozvánka autoriek sprievodného programu 37. ročníka Turčianskych slávností folklóru – „Ako bolo na počiatku medzi nami“ Boženy Kočalkovej a Evy Dudkovej. Video-pozvánka bola uverejnená na YouTube a Facebooku TKS.

Od radosti, veselosti, 23.8.2021

Online video pozvánka autorky programu detských folklórnych súborov 37. ročníka Turčianskych slávností folklóru – „Od radosti, veselosti“ Aleny Havlínovej. Video-pozvánka bola uverejnená na YouTube a Facebooku TKS.

Zôsy, 25.8.2021

Online video pozvánka autorky programu dedinských folklórnych skupín 37. ročníka Turčianskych slávností folklóru – „Zôsy, alebo čo ostalo v truhlici po dlhom pôste“ Moniky Barabásovej. Video-pozvánka bola uverejnená na YouTube a Facebooku TKS.

Od nás, do Vás, 26.8.2021

Online video pozvánka autorky programu folklórnych súborov a galaprogramu 37. ročníka Turčianskych slávností folklóru – „Od nás, do Vás“ Evy Dudkovej. Video-pozvánka bola uverejnená na YouTube a Facebooku TKS.

Náš Turiec – kde všade nachádzame „tykadlá prírody“ – Architektúra stromov, február - apríl 2021

Cyklus krátkych inštruktážno - vzdelávacích ukážiek architektúry stromov, ktorý vznikol v spolupráci s ekológom Jánom Topercerom.

Známi neznámi FOTO FLASH, marec – august 2021

Cyklus video upútaviek k celoštátnej súťaži AMFO 2021 s účastníkmi súťaže, foto-lektormi projektu OSUDY, milovníkmi analógovej fotografie.

AMFO 2021 – virtuálna prehliadka, november 2021

Záverečná výstava zo 49. ročníka celoštátneho kola súťaže z priestorov Slovenskej národnej knižnice v Martine.

Neuskutočnené podujatia v roku 2021

Osveta z domu - Predstavenie nového projektu - (Ne)objavené poklady Turca

Ako bolo na slávnostiach – zrušená vernisáž výstavy, výstava a rozbor prác zo zábavného fotografovania

AMFO 2021 – regionálne kolo – vernisáž a výstava - 5.5.

AMFO 2021 – Autorský zin – workshop - 6.11. - 7.11.

AMFO 2021 – Krajina Turca – workshop - 6.11. - 7.11.

AMFO 2021 – Krátke filmy o rodine – prehliadka filmov - 24.11.
 AMFO 2021 – O amatérskej fotografii – beseda a stretnutie s autorom knihy Jozefom Sedlákom - 6.11.
 AMFO 2021 - Predstavujeme Vám – AMFO - 5.11. - 14.12.
 AMFO 2021 – Ramble Martin - workshop - 6.11. - 7.11.
 AMFO 2021 – Reportáž a fotografia – beseda
 AMFO 2021 – Živá fotografia v meste – divadelné etudy - 5., 22. 11.
 DIEŤA v divadle – regionálna postupová súťaž a prehliadka
 INAK - projekt zameraný na tvorivú prácu lektorov s deťmi a ich matkami z bezpečného ženského domova BRIEZDENIE – september 2021.
 Jazykom tanca – krajská postupová súťaž a prehliadka choreografií folklórnych súborov a tanečných zoskupení
 Jazykom tanca - webinár
 KUMŠT – recitačný workshop - 11.9.
 Na piatok i na sviatok - komentovaná prehliadka výstavy ľudového odevu z Turca - 30.6.
 Okamihy života - Miloš Raček Výstava a vernisáž - 22.1. - 19.2.
 Remesielko – tvorivá dielňa pre najmenších
 Remeslo z Turca III. – august
 Scénická žatva - Divadlo k ľuďom - Detské divadelné dielničky
 Scénická žatva - Divadlo k ľuďom – Divočiny, rozprávka so živou hudbou.
 Scénická žatva - Divadlo k ľuďom - Chodúľoví komedianti
 Spieva naša rodina - 5. ročník prehliadky slovenských ľudových piesní v podaní rodinných príslušníkov z regiónov Oravy, Kysúc, Tekova, Liptova a Turca
 Turčianske divadelné dni – regionálna postupová súťaž a prehliadka neprofesionálneho divadla mladých a neprofesionálneho divadla dospelých - marec 2021
 Výtvarné spektrum – regionálne kolo – vernisáž a výstava - 6.5.
 Vzdelávacia aktivita Regionalistika: Príroda Turca - 27.1.
 „Slovo dalo slovo“ - 30.3.

IV. INOVÁCIA, KREATIVITA ČINNOSTI KULTÚRNEJ ORGANIZÁCIE, VÍZIE, PERSPEKTÍVY ROZVOJA

V tomto roku sa virtuálne podujatia stali opäť nevyhnutnosťou každomesačné programu. V úvode roka tvorili hlavnú časť programovej štruktúry. Zabezpečili kontakt s divákmi , súťažiacimi. V priebehu roka stredisko prostredníctvom aplikácie ZOOM uskutočnilo viacero vzdelávacích podujatí, rozborových seminárov a prezentácií.

Ťažiskovým podujatím bola organizácia celoštátnej súťaže AMFO 2021, jej záverečného programu a celoročných aktivít. Chceli sme fotografiu, fotografovanie preniesť do všetkých oblastí našej činnosti. A tak vznikli viaceré projekty, ktoré boli úplne alebo sčasti realizované. Boli nadviazané viaceré spolupráce, ktoré budú pokračovať aj v nasledujúcich rokoch.

AMFO – výstavné panely

v spolupráci boli špeciálne pre záverečnú výstavu vyrobené interiérové výstavné panely. Priniesli zvýšenie kvality prezentácie fotografií, navyše spolupráca so SNK v Martine urobila výstavu oveľa reprezentatívnejšou.

Fotografia v meste – open air galéria

V rámci grantového systému mesta Martin a opäť v spolupráci s architektonickým štúdiom Wo|V|eN vznikla v centre Martina na Pešej zóne open air galéria, ktorá umožnila v závere roka inštalovať dve vonkajšie výstavy. V časoch, keď boli všetky kultúrne inštitúcie zatvorené, priniesla kus umenia medzi ľudí a oživila priestor. Zároveň vonkajší výstavný panel bude využívaný aj v ďalšom období. Prispeje k zviditeľneniu práce strediska, poskytne aj nové možnosti spolupráce a prezentácií v rámci fotografie.

Živá fotografia – atraktívna street performance

Cyklus vzdelávacích podujatí s mladými martinskými divadelníkmi, ktorého výstupom sú krátke herecké etudy „živé fotografie“, oživujúce Pešiu zónu a prinášajúce divadlo a fotografiu do ulíc. Projekt pokračuje aj v budúcom roku.

Koncom roka bolo podaných viacero projektov na podujatia, ktoré v budúcom roku budú rezonovať v rámci Turca, ale aj Slovenska. Sú nimi jubilejný 50. ročník AMFA a 100. ročník Scénickej žatvy. TKS v prípade AMFA ako hlavný organizátor a ako spoluorganizátor Scénickej žatvy pripravuje bohatý program. Našou snahou je pripraviť program pre širokú verejnosť vo vnútri a na ulici. Časť realizovať aj osvedčenom virtuálnom priestore. Zároveň v grantových výzvach zabezpečiť dostatok zdrojov financovania. Na to všetko je nutné mať stabilný a nadšený pracovný tím, ktorý vidí v pripravovaných podujatiach vlastnú kreatívnu príležitosť a zmysluplnosť ich organizácie.

V. DOSIAHNUTÉ VÝSLEDKY A OCENENIA KOLEKTÍVOV A JEDNOTLIVCOV V RÁMCI CELOSLOVENSKÝCH A MEDZINÁRODNÝCH PREHLIADOK A SÚŤAŽÍ, VÝZNAMNÉ OCENENIA

Divadelný súbor Elenky z Mudroňky s autorskou inscenáciou „Proti prúdu“ vyhral 1. miesto v kategórii divadla mladých FEDIM na krajskej súťažnej prehliadke „Turčianske javisko 2021“. Na základe tohto umiestnenia nás bude reprezentovať na celoštátnom kole FEDIM 2022 v Tisovci. Tento divadelný projekt, bol ocenený aj jeho zaradením do programu festivalu Dotyky a Spojenia 2021, najväčšej a najreprezentatívnejšej prehliadky tvorby divadiel pôsobiacich na Slovensku, ktorá predstavuje aktuálnu tvorbu predovšetkým profesionálnych činoherných divadiel.

Náš región sa v r. 2021 dočkal pekného úspechu: študentka martinského gymnázia V. P. Tótha Eva Olhová svojím prednesom poézie vybojovala prvé miesto vo svojej IV. kategórii v 67. ročníku celoslovenského kola súťaže Hviezdoslavov Kubín v Dolnom Kubíne, ktoré sa uskutočnilo 27.-30.10. 2021.

VI. ROZBOR HOSPODÁRENIA ZA ROK 2021 – ROZPOČET NA ROK 2021

ROZBOR HOSPODÁRENIA K 31. 12. 2021

ROZPOČET TURČIANSKEHO KULTÚRNEHO STREDISKA V MARTINE

1. VÚC Žilina

Kód zdroja 41 /od zriaďovateľa	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Príjmy celkom	152105	160230	160230
príjmy bežného rozpočtu	141612	149737	149737
príjmy kapitálového rozpočtu			
finančné operácie príjmové - zostatok účtu + pokladňa	10493	10493	10493
Výdavky celkom	152105	160230	151283
výdavky bežného rozpočtu	152105	160230	151283
výdavky kapitálového rozpočtu			
Príjmy celkom – výdavky celkom (zostatok) účtu	0	0	8947

2. TKS vlastné prostriedky

Kód zdroja 46 /vlastné prostriedky	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Príjmy celkom	8058	8058	7496
príjmy bežného rozpočtu	2832	2832	2270
príjmy kapitálového rozpočtu			
finančné operácie príjmové- zostatok účtu + pokladne	5226	5226	5226
Výdavky celkom	8058	8058	331
výdavky bežného rozpočtu	8058	8058	331
výdavky kapitálového rozpočtu			
Príjmy celkom – výdavky celkom (zostatok) účtu+pokladne	0	0	7165

Príjmy z vlastnej činnosti celkové v roku 2021:

2.270 €

1) Príjmy z predaja vlastných služieb
z toho:

2.259 €

• vstupné

1.494 €

• semináre, kurzy

565 €

• ostatné tržby

200 €

2) Ostatné príjmy (vratky)

11 €

3. Od ostatných subjektov verejnej správy

Kód zdroja 11H /FPU, mesto Martin, Turč. Teplice, NOC		Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Príjmy celkom			60020	60020
	príjmy bežného rozpočtu	0	60020	60020
	príjmy kapitálového rozpočtu	0	0	0
	finančné operácie príjmové - zostatok účtu	0	0	0
Výdavky celkom		0	60020	60020
	výdavky bežného rozpočtu	0	60020	60020
	výdavky kapitálového rozpočtu	0	0	0
Príjmy celkom – výdavky celkom (zostatok účtu)		0	0	0

4. MK SR- dotácia

Kód zdroja 111/ MKSR		Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Príjmy celkom		0	4300	4300
	Príjmy bežného rozpočtu	0	4300	4300
Výdavky celkom			4300	4300
	výdavky bežného rozpočtu	0	4300	4300
Príjmy celkom – výdavky celkom (zostatok účtu+pokladne)		0	0	0

Prehľad podporených projektov a dotácií

Účelové určenie dotácie	Suma poskytnutých prostriedkov	Povinné 5 % spolufinanc.	Suma nevyčerpaných prostriedkov	
			Dotácia	Spolufinanc.
Projekty – dotácie z FPU				
Vajanského Martin 2021- krajské kolo	5000	558	5000	558
Turčianske javisko 2021	5000	566	847	0
Turčianske slávnosti folklóru	12000	685	1772	0
AMFO 2021-celoslovenská súťaž	20000	2327	2941	0
Kultúrne klbko	9000	489	3233	0
Dotácia z FPU 2021 spolu	51000	4625	13793	558
Projekty – dotácie z mesta Turčianske Teplice				
Vajanského Martin 2021- regionálne kolo	150	0	0	0
Dotácie z mesta Turč. Teplice spolu	150	0	0	0
Projekty – dotácie z mesta Martin				
Živá fotografia	2800	0	0	0
Dotácie z mesta Martin spolu	2800	0	0	0
Projekty – dotácie z Ministerstva kultúry SR				

Osudy VI	2800	140	700	0
INAK	1500	75	1500	0
Dotácia MKSR spolu	4300	215	2200	
Projekty – dotácie z NOC				
Vajanského Martin- regionálna súťaž	670	0	270	0
Turčianske javisko 2021	1500	0	631	0
Amfo 2021- celoslovenská súťaž	3900	0	251	0
Dotácia NOC spolu	6070	0	1152	0
Spolu všetky dotácie a granty 2021	64320	4840	17145	558

4. Ostatné zdroje

Úrad práce sociálnych vecí a rodiny	0 €
Granty od podnikateľov	0 €
Spolu	0 €

R e k a p i t u l á c i a celkových príjmov a výdavkov Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine

<i>Rozpočet podľa zdrojov</i>	<i>Príjmy</i>	<i>Výdavky</i>	<i>Zostatok v banke a pokladni</i>
Od zriaďovateľa (VUC Žilina)	160230	151283	8947
Vlastné	7496	331	7165
Granty a dotácie z FPU	51000	51000	0
Dotácia z mesta Martin	2800	2800	0
Dotácia z mesta Turčianske Teplice	150	150	0
Granty z MK SR	2400	2400	0
Granty a dotácie NOC	6070	6070	0
ÚPSVaR	0	0	0
Granty od podnikateľov	0	0	0
Spolu:	230146	230146	16112
Zostatok v banke + pokladni (bez účtu sociálneho fondu)			16112

ČERPANIE ROZPOČTOVÝCH POLOŽIEK TURČIANSKEHO KULTURNEHO STREDISKA V MARTINE

Bežné výdavky na „Tovary a služby“ boli v priebehu roka upravované nasledovne:

schválená suma	23.579 €	
zvýšenie rozpočtu	4.136 €	(2 úprava rozpočtu)
zvýšenie rozpočtu	3.989 €	(3 úprava rozpočtu)
presuny v rozpočte	- 135 €	
konečná suma	31.569 €	

Čerpanie konečnej sumy Tovary a služby podľa rozpočtových položiek:

Rozpočtová položka	Názov	Suma v €
631001	Tuzemské cestovné	91
632001	Elektrická energia, kúrenie	3100
	<i>z toho:</i>	
	<i>Kúrenie (para)*</i>	2212
	<i>Elektrická energia</i>	888
632002	Vodné, stočné, zrážky	258
632003	Poštové služby	514
632004	Internet	443
632005	Telekomunikačné služby	584
633001	Interiérové vybavenie	1235
633002	Výpočtová technika	883
633003	Telekomunikačná technika	1116
633004	Stroje, prístroje, zariadenia	423
633006	Všeobecný materiál (kancel. ,čistiaci, drobný)	2052
633009	Knihy, časopisy	88
633013	Licencia antivírus na 10 PC, 2 x Office	617
633016	Reprezentačné (kvety, dary, drobné občerstvenie pri vlastných akciách, výročiach)	622
633018	Licencia	168
633019	Komunikačná infraštruktúra- materiál	315
634001	PHM	305
634002	Servis, oprava 2 motorových vozidiel	617
634003	Poistka – 2 motorové vozidlá	305
634004	Prepravné	512
634005	Poplatky (parkovné, vstupka do centra...)	165
635002	Opravy výpočt. techniky	
635004	Opravy stroje, prístroje	112
635006	Oprava budov (schodište, dvere)	90
636001	Nájom priestorov- pri vlastných akciách	1700
637001	Školenia, ubytovanie	222
637002	Vecné ceny pri podujatiach (nehradené z FPU)***	2236

637003	Propagácia vlastných podujatí	1012
637004	Všeobecné služby	953
637005	Služby PO, BOZP, zdravotný dohľad, CO	207
637007	Cestovné iní	59
637012	Poplatky banka	25
637012	Poplatky ostatné	367
637014	Príspevok TKS na stravu	2783
637015	Poistenie majetku , poistenie zodpoved, za škodu	413
637016	Príspevok do SF	804
637026	Odmeny na „Zmluvy“ pri vlastných akciách	2090
637027	DPČ a DVP (upratovačka, správca budovy a siete)	2340
637035	Komunálny odpad, konces. poplatok ,daň z nehnuteľnosti	584
637036	Občerstvenie- catering (nehradené z grantov a dotácii)**	239
637037	Vratky 5 % spolufinancovanie FPU- nevyčerpané	920
637040	Služby v oblasti IT	
	Spolu čerpanie ZF 41	

Poznámka:

V roku 2021 bolo z dôvodu rôznych opatrení súvisiacich s Covid-19 bola obmedzená účasť na niekoľkých kultúrnych podujatiach, alebo boli zrušené a finančné prostriedky z grantových systémov boli na tieto podujatia vrátené. Niektoré aktivity TKS presunulo do virtuálneho priestoru, alebo boli organizované inou formou.

* náklady na kúrenie nezahŕňajú mesiac 11- 12/2021 –nakolko ide o refakturáciu z Turčianskej knižnice, ktorá musí čakať na refakturáciu zo SKD v Martine. Tento zdĺhavý proces vedie k tomu, že do dňa uskutočnenia ročnej účtovnej závierky neboli tieto údaje k dispozícii.

** náklady na vecné ceny pri rôznych podujatiach, krajských a okresných prehliadkach na ktoré TKS získalo granty napríklad z FPU, alebo MKSR, nie sú povolené výdavky pri čerpaní z týchto grantov, preto ich TKS musí hrať z iných prostriedkov.

Mzdové náklady:

Rozpočet mzdových nákladov ZF 41 – k 31.12.2021

<i>Rozpočet</i>	<i>Mzdy 610</i>	<i>Odvody 620</i>	<i>Služby 630 OON, SF</i>	<i>Odchodné, PN 640</i>	<i>Spolu podľa kódov zdroja</i>
KZ 41 - od zriaďovateľa	87108	30929	31569	131	149737
KZ 46 - vlastné					
KZ 1AC1 - ÚPSVaR					0 €
Spolu	87108	30929	31569	131	149737

Plánovaný stav zamestnancov: 7 osôb

Skutočný stav zamestnancov k 31. 12. 2021: 6 osôb

BILANCIA AKTÍV A PASÍV TURČIANSKEHO KULTÚRNEHO STREDISKA V MARTINE

Stav dlhodobého majetku

<i>Dlhodobý hmotný majetok</i>	<i>Obstarávacía cena</i>	<i>Oprávky</i>	<i>Zostatková cena k 31.12.2021</i>
Pozemok	12102	0	12102
Stavby	222123	64845	157278
Samostatné hnutelné veci	535	535	0
Dopravné prostriedky	23381	23381	0
Ostatný dlhodobý HM			
Obstaranie DHM – nezaradené stavebné úpravy			
Spolu	258141	88761	169380

Stav finančných účtov

<i>Účet</i>	<i>Názov</i>	<i>Zostatok k 31.12.2021</i>
211	Pokladňa/46	700,62
221	Bežný účet/41	8947,23
	BÚ vlastné prostriedky/46	6464,36
	BÚ sociálneho fondu	396,73
	BÚ dotačný – nevyčerpaná dotácia z FPU	0
		16508,94

Stav krátkodobých pohľadávok

<i>Účet</i>	<i>Názov</i>	<i>Zostatok k 31.12.2021</i>
311	Odberatelia -	0
335	Nespotrebovaná PHL	133,58
Spolu:		133,58

Stav krátkodobých závazkov

Účet	Názov	Zostatok k 31.12.2021
321	Dodávateľia	70,38
379	Iné záväzky	0
331	Zamestnanci	5107,48
	<i>v tom OON</i>	442,58
336	Zúčtovanie o orgánmi sociálneho a zdravotného poistenia	3173,91
	<i>Zdravotné poisťovne</i>	918,61
	<i>Sociálna poisťovňa</i>	2255,3
341	Daň z príjmov	0
342	Ostatné priame dane	665,84
Spolu:		

Stav dlhodobých závazkov

Účet	Názov	Zostatok k 31.12.2021
472	Záväzky zo sociálneho fondu	396,73
Spolu:		396,73

Náklady na prevádzku celkom : **149.737 €**
Tržby celkom : **2.259 €**
Podiel tržieb celkom k výrobným nákladom: 1,508 %

Celkové výnosy za rok 2021 204.156,72 €
Celkové náklady za rok 2021 201.981,74 €

HOSPODÁRSKY VÝSLEDOK pred zdanením 2.174,98 €

HOSPODÁRSKY VÝSLEDOK po zdanení 2.174,98 €

Ing. Soňa Buckulčíková
riaditeľka TKS

Vypracoval/a: Zemančíková Vlasta
V Martine, dňa 31.1.2022
Schválila: Ing. Soňa Buckulčíková